www.hassleholm.se

Riktlinjer för alkoholservering i Hässleholms kommun

▸ Hässleholm nästa.

Innehåll

1. Inledning 3
2. Alkohollagens krav på kommunen när det gäller information och riktlinjer 3
3. Undantag från att behöva serveringstillstånd 3
4. Handläggningstider 4
5. Olika typer av serveringstillstånd 4
6. Ett exempel på hur en ansökan om serveringstillstånd kan handläggas 5
7. Några krav som ställs på den som söker serveringstillstånd 5
8. Serveringstider 6
9. Serveringsområden 6
10. Uteserveringar 7
11. Anmälningsskyldighet 7
12. Prövning av ansökan 7
13. Avgifter för ansökan, Kunskapsprov och tillsynn 7
14. Tillsyn av pågående verksamheter 8
15. Kontakt och mer information 9
16. Lagrum 10

Diarienummer: SF 2018/2563
Fastställt den: 2018-11-13
Fastställt av: Socialnämnden
Ändrades 2025-05-13 av Socialnämnden
För revidering ansvarar: Tillståndsverksamheten
Reviderades av Tillståndsverksamheten 2026-06-01
För uppföljning ansvarar: Tillståndsverksamheten
Giltighetsperiod: Tillsvidare

1. Inledning

De flesta regler kring alkoholservering finns i Alkohollagen (2010:1622). Lagen är en social skyddslagstiftning, som syftar till att minska alkoholens skadeverkningar. Utgångspunkten är att skyddet för människors hälsa går före företagsekonomiska eller näringspolitiska hänsyn. Skyddet för barn och unga prioriteras. I detta dokument står aktuellt lagrum i färglagd yta på höger sida. Om inget annat anges finns lagtexten i Alkohollagen. Lagtexten finns utskriven i slutet av dokumentet.

2. Alkohollagens krav på kommunen när det gäller information och riktlinjer

Kommunen ska informera om vad som gäller enligt lagen och föreskrifter, samt vilka riktlinjer kommunen har. Se 8 kap 9 § Alkohollagen.

Syftet är att ansökningar om serveringstillstånd ska behandlas lika och att det ska finnas en förutsägbarhet. Både den som ansöker om ett tillstånd och allmänheten ska kunna få en uppfattning om vad som gäller i Hässleholms kommun.

Kommunen informerar på flera sätt; på kommunens hemsida, genom att vara tillgängliga på telefon och mejl samt genom att en gång per år, anordna en utbildning i Ansvarsfull Alkoholservering. Utbildningen ger de som arbetar inom restaurangbranschen en möjlighet att fördjupa sina kunskaper.

3. Undantag från att behöva serveringstillstånd

För att sälja alkohol till konsument, under förutsättning att försäljningen sker för att dricka på stället, det vill säga alkoholservering, krävs tillstånd.
Serveringstillstånd behövs inte om **samtliga** dessa tre förhållanden uppfylls vid serveringen:

- den sker vid ett enstaka tillfälle till i förväg bestämda personer
- den är utan vinstintresse och utan annan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna
- den äger rum i en lokal där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker

Exempel kan vara en bröllopsfest eller ett 50-årskalas.
Om förutsättningarna för ett undantag inte uppfylls, krävs serveringstillstånd. Kontakta kommunens handläggare vid minsta tveksamhet. Vi hjälper gärna till!
Se 1 kap 11 § 2 st och 8 kap 1 § 1 st Alkohollagen.

4. Handläggningstider

Kommunen ska fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan kommit in. Om det är nödvändigt på grund av utredningen, får tiden förlängas med fyra månader. Se 5 § 1 st Alkoholförordningen.

Riktlinje i Hässleholms kommun när det gäller handläggningstid:

- Stadigvarande serveringstillstånd - 2 månader
- Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten - 1 månad
- Tillfälligt serveringstillstånd till slutna sällskap – 1 månad

Observera att handläggningstiden räknas från det att ansökan är komplett.

5. Olika typer av serveringstillstånd

Det finns stadigvarande och tillfälliga tillstånd, och de kan gälla antingen servering till allmänheten, eller till slutna sällskap. Se 8 kap 2 § Alkohollagen.
De vanligaste ansökningarna:

- vill man öppna en restaurang söks ett stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten
- vill man anordna en musikfestival i några dagar söks ett tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten
- vill man kunna servera alkohol till anställda, eller medlemmar i en förening, söks ett stadigvarande eller ett tillfälligt tillstånd för slutna sällskap

Det finns även möjlighet att ansöka om:

Gemensamt serveringsutrymme
Flera tillståndshavare kan ansöka om ett gemensamt serveringsutrymme. Varje tillståndshavare ansvarar för ordning och nykterhet inom det gemensamma serveringsutrymmet.
Det finns en särskild blankett för ansökan om gemensamt serveringsutrymme.
Se 8 kap 14 § 2 st Alkohollagen.

Catering
Gäller endast för slutna sällskap. Tillståndshavaren ska ha ett eget kök och anmäla lokal och serveringstillfällen i förväg. Lokalen måste godkännas av kommunen. Se 8 kap 4 § Alkohollagen.

Provsmakning

I Alkohollagens mening är provsmakning något annat än det man brukar mena i dagligt tal. Se 8 kap 6 § Alkohollagen.

I Alkohollagen menas att man vid en provsmakning får mycket små mängder av olika produkter, utan att behöva erbjudas någon mat, i syfte att få en uppfattning om smak och kvalitet. Med mycket liten mängd menas i allmänhet en matsked eller mindre om provsmakningen gäller starksprit. Provsmakning kan ordnas av en tillverkare eller partihandlare vid en mässa eller liknande arrangemang. Det finns även möjlighet för någon som har ett stadigvarande serveringstillstånd att anordna provsmakning i sin ordinarie lokal av någon typ av dryck som verksamheten har tillstånd att servera. Det finns vid provsmakning inget krav på att mat serveras. Det finns dock en anmälningsskyldighet till kommunen.

6. Ett exempel på hur en ansökan om serveringstillstånd kan handläggas

- sökanden skickar sin ansökan till kommunen
- faktura på ansökningsavgiften skickas
- fakturan betalas
- remisser skickas till bland andra Skatteverket, Räddningstjänsten och Polisen
- sökanden ombeds vid behov att komplettera sin ansökan
- utredning skrivs där det framgår om ansökan uppfyller Alkohollagens krav och kommunens föreskrifter
- utredningen lämnas till Socialnämndens arbetsutskott som fattar beslut
- om ansökan beviljas utfärdas ett tillståndsbevis till sökanden och om ansökan inte beviljas, kan beslutet överklagas.

7. Några krav som ställs på den som söker serveringstillstånd

Eftersom alkoholservering medför ett stort ansvar, ställs också höga krav på det företag som söker tillståndet och på de personer som företräder företaget. Vid ansökan utreds bland annat sökandens ekonomi och om någon företrädare är misstänkt för, eller dömd, för brott. För att motverka ekonomisk brottslighet, måste finansieringen av en verksamhet redovisas mycket noga. Sökanden ska kunna visa var alla pengar som används, kommer ifrån. Någon eller flera ansvariga för verksamheten, måste skriva godkänt resultat på ett kunskapsprov om Alkohollagen. Dessutom krävs att man följer de krav som gäller för brandskydd och livsmedelshygien. Vill man ha ett stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten, måste man laga mat från råvaror i sitt restaurangutrustade kök och erbjuda sina gäster tillredd och varierad mat.

Att maten ska vara tillagad eller på annat sätt tillredd, innebär att råvaror på något sätt ska ha förädlats. Med varierad mat menas att det ska finnas ett flertal såväl förrätter, som huvudrätter och efterrätter att välja bland. (se proposition 2009/10:125, s 169)

Enligt samma proposition, s 104–105, är det den sammanvägda bedömningen av utbud, kvalitet och allmän standard, som ska vara avgörande för möjligheten att få serveringstillstånd.

Utöver ovan nämnda krav kan varje kommun dessutom utforma riktlinjer för de lokala förhållandena, till exempel om serveringstider.

Ett serveringstillstånd kan förenas med villkor. Vanligast är villkor om ett visst antal, av Polisen förordnade, ordningsvakter.

8. Serveringstider

Kommunen beslutar vilka tider som alkohol får serveras. Man kan ansöka om de serveringstider man önskar, men om det finns skäl att befara att en viss serveringstid kan medföra olägenheter när det gäller ordning, nykterhet och människors hälsa, så ska det särskilt beaktas. Hänsyn ska också tas till om verksamheten kan störa trafik och närboende eller om belägenheten, t ex nära en skola, kan vara olämplig. Se 8 kap 17 § Alkohollagen.

Om man inte ansöker om någon särskild serveringstid och kommunen inte beslutar något annat, så gäller en normaltid som är klockan 11:00-01:00. Restaurangägaren kan bestämma om kortare öppettider inom denserveringstid som beviljats. Den gällande öppettiden ska alltid anmälas till kommunen. Se 8 kap 19 § Alkohollagen.

Riktlinje i Hässleholms kommun när det gäller serveringstid:

Serveringstidenbedömsförvarje ansökan för sig eftersom förhållandena kan variera. Hässleholms kommun är restriktiv med att bevilja serveringstid efter klockan 02:00.

Sommartid/vintertid: Om ett serveringsställe har serveringstid till 03:00 när omställning till sommar- respektive vintertid sker, har man rätt att hålla öppet lika många timmar som andra nätter mellan lördag och söndag. Serveringstid blir då till 04:00 den natt då sommartiden börjar, och till 02:00 den natt då sommartiden slutar. Detta gör att personalens arbetspass blir lika långa som vanligt, och om gäster betalat inträde, får de samma möjlighet att vistas på serveringsstället som andra nätter.

9. Serveringsområden

Eftersom en tillståndshavare är ansvarig för att alkohol inte ska serveras till någon som är under 18 år, eller någon som är märkbart berusad av alkohol eller annat berusningsmedel, är det ett grundläggande krav att det utrymme där alkohol serveras, är avgränsat och kan överblickas av personalen. Ingen alkoholdryck får tas med in till, eller ut från, ett serveringsställe. Serveringsutrymme kan vara inomhus och utomhus. Serveringspersonalen ska kunna kontrollera vilka gäster som får tillgång till alkoholdrycker och se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning och onykterhet undviks. Se 8 kap 18 och 20 §§ Alkohollagen.

Hur tillståndshavaren har överblick finns inte reglerat, det måste ordnas efter de förhållanden som råder där alkoholen serveras. Det kan till exempel handla om hur en lokal är möblerad, personaltäthet och belysning. Till ansökan ska bifogas en ritning på serveringsområdet.

10. Uteserveringar

När man söker serveringstillstånd kan man ange om man även önskar ha en uteservering. Man kan ansöka om att ha servering utomhus viss tid av året, och med andra serveringstider än de man önskar ha inomhus. Bedömning görs om uteserveringen kan störa närboende. Man måste visa att man disponerar den mark som man planerar att ha uteserveringen på. Man kan till exempel ha ett avtal med Tekniska kontoret i Hässleholms kommun, eller med en privat markägare.

11. Anmälningsskyldighet

Det finns omständigheter som medför anmälningsskyldighet till kommunen. Andra tillfällen då man har anmälningsskyldighet nämns tidigare i texten, som vid catering och provsmakning. Se 8 kap 18 § och 9 kap 11 § Alkohollagen.

Även ändrade öppettider, ändring av serveringsansvariga och betydande förändringar av ägarförhållandena, måste anmälas till kommunen. Det gäller även om man inte har en kontinuerlig verksamhet, utan endast serverar alkohol vid vissa tillfällen; då måste man lämna information om när man planerar att servera alkohol, två veckor i förväg. Informationen kan lämnas via mail, telefon eller brev. Se kontaktuppgifter nedan.

12. Prövning av ansökan

Det är sökanden som ska visa att hen är personligt och ekonomiskt lämplig att servera alkohol.

I ansökan måste det finnas så mycket information om den planerade verksamheten, att remisser kan skickas till Polisen, Skatteverket och Räddningstjänsten. Saknas uppgifter tar handläggningen av ansökan längre tid. På ansökningsblanketterna (Ansökan och Bilaga till ansökan) framgår vilka uppgifter som behövs.

Mycket viktigt är att det framgår av ansökan hur man finansierar sin verksamhet. Detta för att främja konkurrens på lika villkor och förhindra ekonomisk brottslighet. Finansieringen kan till exempel visas med en kopia av en lånehandling. Om man lånar av en privatperson måste det visas att de lånade pengarna kommit till långivaren på laglig väg. Kommunen kan begära in uppgifter från ytterligare instanser om det är nödvändigt för att bedöma ansökan.

13. Avgifter för ansökan, Kunskapsprov och tillsyn

Kommunen får ta ut avgifter för prövningar av ansökningar och för tillsyn av pågående verksamheter. Handläggningen av ansökningar kan vara helt avgiftsfinansierad och inte skattefinansierad. Kommunen får inte ta ut högre avgifter, än de som motsvarar kostnaderna för den tjänst man tillhandahåller. Se 8 kap 10 § alkohollagen.
Det är Kommunstyret som beslutar om avgifterna.

Grunder för hur avgifterna beräknas:

- ansökningsavgifterna baseras på kommunens kostnad i genomsnitt för att pröva en viss typ av ansökan
- tillsynsavgiften baseras på verksamhetens omsättning året innan och gäller endast stadigvarande serveringstillstånd
- vid tillfälliga serveringstillstånd är tillsynsavgiften inräknad i ansökningsavgiften
- kostnad per provtillfälle för Kunskapsprovet, är baserad på de kostnader som kommunen i genomsnitt har för att ordna provtillfällen

För aktuella avgifter se dokumentet Avgifter enligt alkohollagen

14. Tillsyn av pågående verksamheter

Kommunen har tillsammans med Polisen ansvar för tillsyn av alkoholservering. Kommunen har även ansvar för tillsyn av marknadsföring av alkoholdrycker på serveringsställen.
All tillsyn sker oanmäld.
Se 9 kap 2-3 och 13 §§ Alkohollagen.

Vid yttre tillsyn görs ett besök på serveringsstället. Tillståndshavaren ska ge kommunens handläggare tillgång till alla utrymmen på driftstället och alla handlingar som rör verksamheten, samt lämna varuprov om det behövs. Vid yttre tillsyn upprättas ett protokoll som skickas till tillståndshavaren.

Det finns även inre tillsyn som innebär att uppgifter inhämtas, till exempel från Skatteverket och Polisen.

Riktlinje i Hässleholms kommun när det gäller tillsyn:

Det finns en tillsynsplan i Hässleholms kommun. Se Tillsynsplan 2023.pdf (hassleholm.se). Där står bland annat att varje serveringsställe med stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten, ska få ett tillsynsbesök varje år. Dessutom ska tillsyn ske vid alla tillfälliga serveringstillstånd. Inre tillsyn ska göras beträffande alla tillståndshavare en gång per år. Utöver detta kan ytterligare tillsyn göras om den är påkallad.

15. Kontakt och mer information

Emma Noble, 0451-26 87 07, emma.noble@hassleholm.se

Länk till ansökningsblanketter, Serveringstillstånd | Hässleholms kommun (hassleholm.se)

Länk till Alkohollagen www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattnings- samling/alkohollag-20101622_sfs-2010-1622

Länk till Folkhälsomyndigheten www.folkhalsomyndigheten.se, sök ”alkohol”

Länk till Kommunallagen www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svenskforfattningssamling/kommunallag-1991900_sfs-1991-900

Länk till Marknadsföringslagen www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-for- fattningssamling/marknadsforingslag-2008486_sfs-2008-486

16. Lagrum

Aktuella lagrum som nämns i texten ovan.

Lagrummen finns i Alkohollagen (2010:1622) om inget annat anges

Alkoholförordningen 5 § 1 och 2 st Handläggningstid

Kommunen ska fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till kommunen. Om det är nödvändigt på grund av utredningen av ärendet får handläggningstiden förlängas med högst fyra månader. Sökanden ska informeras om skälen för att handläggningstiden förlängs innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.
Ett beslut att förlänga handläggningstiden får inte överklagas.

1 kap 11§ 2 st Detaljhandel och servering

Försäljning till konsument benämns detaljhandel eller, beträffande alkoholdrycker, om det sker för förtäring på stället, servering. Annan försäljning benämns partihandel.

8 kap 1 § 1 st Serveringstillstånd

För servering av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker krävs tillstånd av den kommun där serveringsstället är beläget (serveringstillstånd).

8 kap 2 § Olika typer av serveringstillstånd

Serveringstillstånd kan meddelas för servering till allmänheten eller i förening, företag eller annat slutet sällskap.
Tillståndet kan avse servering året runt eller årligen under en viss tidsperiod (stadigvarande serveringstillstånd). Det kan även avse en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle (tillfälligt serveringstillstånd).
Stadigvarande tillstånd gäller tills vidare. Kommunen får dock om det finns särskilda skäl begränsa tillståndets giltighet till viss tid.
Serveringstillståndkangällaspritdrycker, vin, starköl och andra jästa drycker eller en eller flera av dessa drycker.
Tillstånd att anordna provsmakning av alkoholdrycker enligt 8 kap 6-7 §§ kan meddelas stadigvarande eller för enstaka tidsperiod.

8 kap 4 § Stadigvarande tillstånd för cateringverksamhet

Den som bedriver cateringverksamhet för slutet sällskap kan meddelas stadigvarande serveringstillstånd under förutsättning att den lokal där serveringen äger rum för varje tillfälle anmäls till och godkänns av kommunen.
Den som bedriver cateringverksamhet ska ha tteget kök för tillredning av mat för att få stadigvarande serveringstillstånd.

8 kap 6 § Provsmakning

Anordnande av provsmakning av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker vid arrangemang riktade till allmänheten är tillåtet under förutsättning att:

1. arrangören har ett stadigvarande serveringstillstånd som omfattar de drycker som provsmakningen avser samt den lokal där provsmakningen ska äga rum, eller
2. de partihandlare som deltar enskilt eller gemensamt ansöker om och erhåller ett tillfälligt till-stånd för provsmakning av de drycker som avses erbjudas.

Tillståndshavare som avses i första stycket 1 ska innan arrangemanget äger rum göra en anmälan till kommunen.

8 kap 9 § Information från kommunen

Kommunen ska tillhandahålla information om vad som gäller enligt denna lag och anslutande föreskrifter samt riktlinjer för tillämpningen av föreskrifterna i kommunen.

8 kap 10 § 1-3 st Ansökan och avgifter

Ansökan om serveringstillstånd görs skriftligen.

Kommunenfårtautavgiftförprövningen enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige.
Kommunen får även ta ut avgift för tillsyn enligt 9 kap. av den som har serveringstillstånd och av den som bedriver anmälningspliktig detaljhandel med eller servering av folköl.

8 kap 14 § Lokaler och utrustning

Serveringstillstånd ska omfatta ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren. Särskilt tillstånd kan dock meddelas för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Om så har skett ska varje tillståndshavare svara för ordning och nykterhet inom serveringsutrymmet samt för att vad som i övrigt gäller enligt denna lag iakttas under den tid han eller hon bedriver servering där.

8 kap 17 § Alkoholpolitiska olägenheter

Om alkoholservering på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa, får serveringstillstånd vägras även om övriga krav som uppställs i lagen är uppfyllda.

8 kap 18 § Tillsyn över serveringen

Tillståndshavaren eller av denne utsedd serveringsansvarig person ska ha tillsyn över serveringen och vara närvarande på serveringsstället under hela serveringstiden. Det sista gäller dock inte vid rumsservering.
Den som är serveringsansvarig ska ha fyllt 20 år ochvara lämplig för uppgiften med hänsyn till sina personliga egenskaper och omständigheterna i övrigt.
Tillståndshavaren ska till kommunen anmäla den eller de personer som har utsetts att

ansvara för serveringen av alkoholdrycker.
Endastdensomäranställdavtillståndshavaren eller som är inhyrd av ett bemanningsföretag får anlitas som köks- eller serveringspersonal eller för uppgifter som är av betydelse för ordning och nykterhet. Detta gäller dock inte ordningsvakter som förordnats enligt 2 § 4 lagen (1980:578) om ordningsvakter. Restaurangskolor med serveringstillstånd samt, efter överenskommelse med skolan, även andra restauranger med sådant tillstånd får i utbildningssyfte anlita restaurangskolalans elever.

8 kap 19 § 1-3 st Serveringstider m.m.

Kommunen beslutar under vilka tider alkoholdrycker får serveras. Vid bestämmande av tiden för servering ska särskilt beaktas vad som sägs i 17 §.
Om inte kommunen beslutar annat, får servering av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker inte påbörjas tidigare än klockan 11.00 och inte pågå längre än till klockan 01.00. Serveringsstället ska vara utrymt senast 30 minuter efter serveringstidens utgång.

8 kap 20 § Måttfullhet, ordning och nykterhet

Vid servering av alkoholdrycker ska ansvarig personal se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning eller onykterhet undviks.

9 kap 2 § 1 st Tillsyn servering

Kommunen och Polismyndigheten har tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för servering av alkoholdrycker.

9 kap 3 § Tillsyn marknadsföring

För tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om marknadsföring i 7 kap. finns det särskilda regler i marknadsföringslagen (2008:486). Tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna gentemot den som har serveringstillstånd får, i fråga om marknadsföring på serveringsstället, utövas också av kommunen. För kommunens tillsyn gäller inte 7 kap. 8 §(marknadsföring i andra sammanhang än på serveringsställe).

9 kap 11 § Anmäla ändringar

Den som har beviljats serveringstillstånd ska anmäla hos kommunen när han eller hon avser att påbörja verksamheten.
Anmälan ska också göras om verksamheten läggs ned eller om avbrott sker i den. Om verksamheten förändras till sin omfattning eller i något annat hänseende av betydelse för tillsynen ska detta också anmälas, liksom betydande förändringar av ägarförhållandena. Anmälan ska göras i förväg, eller om det förhållande som föranlett anmälningsskyldighet inte har kunnat förutses, utan dröjsmål.

9 kap 13 § Skyldighet att vara behjälplig vid tillsyn

Om en tillsynsmyndighet begär det ska en tillståndshavare, eller den som bedriver verksamhet med stöd av denna lag, lämna tillträde till driftsställe med tillhörande lokaler och tillhandahålla handlingar som rör verksamheten samt utan ersättning hjälpa till vid tillsynen, lämna varuprover som behövs och redovisa uppgifter om verksamhetens omfattning och utveckling. Vad som sägs i första stycket gäller även i förhållandet mellan en partihandlare och Skatteverket.

Hässleholms kommun

Hässleholms kommun • Stadshuset • 281 80 Hässleholm • vx 0451-26 70 00 • kommunen@hassleholm.se